

Sygn. akt II Ca 371/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Małgorzata Mróz

SO Maria Kołcz

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z o.o. w W.

przeciwko G. G.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 14 lutego 2014r., sygn. akt I C 1538/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz radcy prawnego K. S. kwotę 110,70 zł zawierającą podatek

VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt II Ca 371/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2014r. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu I Wydział Cywilny oddalił powództwo (...) Spółki z o.o. w W. przeciwko G. G. o zapłatę 1163,04zł oraz obciążył kosztami sądowymi.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 lutego 2012 roku strona powodowa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zawarła z pozwaną G. G. umowę pożyczki. Umowa została zawarta na kwotę 600 zł, kwota do spłaty wynosiła 962 zł a pożyczka miała być spłacana w 13 ratach po 74 zł. Ponadto zgodnie z § 5 umowy w przypadku, gdy kwota pożyczki w całości lub części nie została przekazana w terminie wymagalności na rachunek bankowy (...), pożyczkobiorca był zobowiązany do zapłaty odsetek umownych za zwłokę lub czas opóźnienia, według stopy procentowej obowiązującej u pożyczkodawcy dla zadłużenia

przeterminowanego, które jest zmienne i ustalane jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP na dzień powstania opóźnienia lub zwłoki.

Ponadto w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki (...) (...) wysłała do pożyczkobiorcy wezwania do zapłaty, pierwsze wezwanie miało nastąpić za pośrednictwem wiadomości SMS po 7 dniach od terminu wymagalności i za jego sporządzenie i wysłanie, (...) pobiera opłatę w wysokości 15 zł. Drugie wezwanie miało nastąpić za pośrednictwem przesyłki pocztowej po 17 dniach od terminu wymagalności i za jej sporządzenie i wysłanie (...) pobiera opłaty w wysokości 50 zł. Trzecie wezwanie nastąpi za pośrednictwem przesyłki pocztowej po 27 dniach od terminu wymagalności i za jej sporządzenie i wysłanie (...) pobiera opłaty w wysokości 80 zł (§ 6).

W tym samym dniu pozwana G. G. zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę dodatkową będącą integralną częścią umowy pożyczki, w której wskazano, iż wszelka spłata pożyczki i wszelkich powstałych w związku z nią opłat, kosztów, odsetek i innych świadczeń pieniężnych odbywać się będzie wyłącznie na konto bankowe spółki (...) sp. z o.o. Ponadto w umowie wskazano, iż w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki, spółka wysłała do pożyczkobiorcy wezwania do zapłaty, pierwsze wezwanie miało nastąpić za pośrednictwem wiadomości SMS po 7 dniach od terminu wymagalności i za jej sporządzenie i wysłanie, spółka pobierała opłatę w wysokości 15 zł, drugie wezwanie miało nastąpić za pośrednictwem przesyłki pocztowej po 17 dniach od terminu wymagalności i za jej sporządzenie i wysłanie spółka pobierała opłatę w wysokości 50 zł. Trzecie wezwanie miało nastąpić za pośrednictwem przesyłki pocztowej po 27 dniach od terminu wymagalności i za jej sporządzenie i wysłanie spółka pobierała opłatę w wysokości 80 zł.

W dniu 15 lutego 2012 roku strona powodowa przelała na wskazany przez pozwaną rachunek bankowy kwotę 600 zł.

Pozwana G. G. od ponad 20 lat kontynuuje leczenie psychiatryczne (z rozpoznaniem zaburzeń schizoafektywnych), była wielokrotnie hospitalizowana (najczęściej w trybie nagłym); ponadto dość regularnie zgłasza się do poradni zdrowia psychicznego, kontynuuje farmakoterapię z okresową poprawą lub pogorszeniem samopoczucia. Pozwana nie pamięta faktu podpisania umowy, ani też sumy przedmiotowej pożyczki, pamięta jedynie, że były jej potrzebne pieniądze. Pozwana cierpi na chorobę psychiczną - psychozę schizoafektywną typu mieszanego lub schizofrenię. Pozwana podczas wizyty w NZOZ (...) w W. w dniu 09 lutego 2012 r. prezentowała objawy zaostrzenia chorobowego pod postacią epizodu maniakalnego (wzmoczony napęd, nastrój, zachowanie niedostosowane, brak dystansu), z powodu których z dużym przeważającym prawdopodobieństwem podjęła decyzję o podpisaniu umowy o pożyczkę. Również lekkomyślne wydatki oraz inne zachowania lekkomyślne lub mało odpowiedzialne należą do objawów zespołu maniakalnego, ponieważ fakt jego wystąpienia wiąże się z brakiem możliwości realnego oceniania rzeczywistości, przecenieniem własnych możliwości i brakiem krytycyzmu co do własnej osoby i własnego postępowania. Stan zdrowia psychicznego pozwanej w dniu 15 lutego 2012 roku miał istotny wpływ skutkujący zniesieniem jej zdolności do świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i składania oświadczeń woli (a zwłaszcza w zakresie finansów).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie jest zasadne, ponieważ umowa pożyczki będąca podstawą roszczenia strony powodowej, jest nieważna. W chwili zawarcia tej umowy pozwana znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 82 kc). Stan wyłączający świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli przez pozwaną Sąd Rejonowy ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego – lekarza psychiatry oraz dokumentacji medycznej pozwanej. Według Sądu Rejonowego strona powodowa nie może również żądać spłaty długu przez pozwaną na podstawie art. 410§2 kc, ponieważ pozwana nie jest już wzbogacona. Uzyskane z pożyczki pieniądze pozwana wydała na zaspokojenie potrzeb życiowych, a więc bez uzyskania jakiegokolwiek ekwiwalentu czy innej korzyści. Nie ma też podstaw do przyjęcia, „że pozwana wyzbywając się korzyści powinna liczyć się z obowiązkiem zwrotu”. Taką świadomość wykluczał stan zdrowia psychicznego pozwanej.

O kosztach sądowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 113 u.k.s.c. w związku z art. 98 kpc.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację złożyła strona pozwana zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. rażąco obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na wynik sprawy tj art. 233 kpc poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami logiki oraz doświadczeniem życiowym i ustalenie stanu faktycznego sprawy w sposób sprzeczny z zebranych w sprawie materiałem dowodowym polegające na błędnym przyjęciu, że:

- pozwana w chwili zawarcia umowy pożyczki znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli,
- ze względu na stan zdrowia pozwanej, wyzbywając się lub zużywając korzyść, nie mogła liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędne zastosowanie w szczególności:

- art. 82 kc poprzez uznanie, że oświadczenie woli pozwanej, co do zawarcia umowy pożyczki obarczane było sankcją nieważności z uwagi na jego złożenie w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli;
- art. 409 kc w związku z art. 410 kc poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez Sąd pierwszej instancji braku powinności po stronie pozwanego liczenia się z obowiązkiem zwrotu nienależnego świadczenia otrzymanego od powoda podczas jego wyzbywania się, a co za tym idzie wygaśnięcia obowiązku pozwanego w zakresie wydania tego świadczenia powodowi, jak również polegającą na przyjęciu braku wzbogacenia po stronie po stronie pozwanego wyzbycia się uzyskanej od powoda korzyści majątkowej.

Wskazując na te zarzuty strona powodowa wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie powództwa w całości;
2. o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm prawem przepisanych, w tym także za instancję odwoławczą;
3. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i właściwie zastosował prawo materialne.

Oczywiście nietrafny jest zarzut skarżącego naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233§1 kpc w zakresie dokonania rzekomo wadliwych ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233§1 kpc nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów. Osoba skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że sąd naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności oraz mocy dowodów, że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy. Skarżący zdaje się nie zauważać, że do ustalenia stanu wyłączającego świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenia woli potrzebna jest wiedza specjalna. Sąd Rejonowy dokonał tego ustalenia przede wszystkim na podstawie opinii biegłego sądowego – lekarza psychiatry. Skuteczne zakwestionowanie tego dowodu byłoby możliwe tylko w przypadku przeprowadzenia innego dowodu z opinii biegłego, o co nawet skarżący nie wnosił. Należy również zauważyć, że opinia biegłego jest spójna z dokumentacją medyczną pozwanej, z której wynika, że pozwana podczas wizyty w dniu 9 lutego 2012r. w Przychodni(...) w W. prezentowała objawy zaostrzenia chorobowego pod postacią epizodu maniakalnego. Umowa pożyczki została podpisana dnia 15 lutego 2012r., a więc w czasie nasilenia skutków choroby psychicznej pozwanej. W tej sytuacji nie może być żadnych wątpliwości, że stan psychiczny pozwanej w chwili podpisania umowy wyłączał świadome i swobodne podjęcie przez nią decyzji.

Nietrafny jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego tj. przepisu art. 82 kc. Skoro umowa została zawarta przez pozwaną w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli umowa jest nieważna, nie może więc być podstawą roszczenia strony powodowej.

Trafnie Sąd Rejonowy uznał, że również przepis art. 410§1 kpc nie może być podstawą roszczenia. Skoro pozwana wydała pieniądze z pożyczki na zaspokojenie potrzeb życiowych, nie jest więc wzbogacona (art. 409kc). Nie ma również żadnych podstaw by zasadnie twierdzić, że stan psychiczny pozwanej umożliwiał jej racjonalną ocenę sytuacji, a mianowicie przewidywanie obowiązku zwrotu pieniędzy.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 kpc apelacja podlegała oddaleniu. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczona na podstawie art. 98 kpc w związku z §17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).